

THE ELEVEN VIRTUES MENTIONED IN PSALM FIFTEEN

According to Talmud Bavli Makot 24/a

תהלים פרק טו

אז מזמור לדוד

” מי יגור באהלך מי ישכן ביהר קדשך:

בן הולך תמים ופעל צדק ודבר אמת בלבבו: ג] לא רגל על לשנו לא עשה לרעהו רעה וחרפה

לא נשא על קרבו: ד] נבזה בעיניו נמאס ואת יראי ” יכבד נשבע להרע ולא ימר: ה] בספו לא נתן

בנשך ושחד על נקי לא לקח --

עשה אלה לא ימוט לעולם:

Psalm 15

A Psalm of David. *Hashem!*

Who may visit Your Tent? Who may reside in the Mount of Your Holiness?

[Who is worthy to visit there? [Who is worthy to reside there?]

- [1]. A person who walks uprightly [with integrity; *tamim* indicates wholeness].
- [2] A person who works righteously.
- [3] A person who speaks the truth [*even*] in his/her heart.
- [4] A person who is not used to defame others with his/her tongue [*ragal* means both, slander and habit].
- [5] A person who does not wrong his/her fellow.
- [6] A person who brings no disgrace to any of his/her family members.
- [7] A person in whose eyes the vile are contemptible;
- [8] And [conversely] honors those who fear Hashem.
- [9] A person who pledges, and [even] to his/her own harm, does not vary.
- [10] A person who does not lend his/her money on interest.
- [11] A person who does not take a bribe against the innocent.

Whoever does these [follows all or any of the above qualities] shall never falter.

תלמוד בבלי מסכת מכות דף כד עמוד א

בא דוד והעמידן על אחת עשרה, דכתיב, מזמור לדוד [ה'] מי יגור באהלך וגו'

תהלים פרק טו

א] מזמור לדוד

י' מי יגור באהלך מי ישבן בהר קדשך:

ב] הולך תמים ופעל צדק ודבר אמת בלבבו: ג] לא ירגל על לשנו לא עשה לרעהו רעה וחרפה
לא נשא על קרבו: ד] נבזה בעיניו נמאס ואת יראי י' יכבד נשבע להרע ולא ימר: ה] בספו לא נתן
בנשך ושחד על נקי לא לקח --
עשה אלה לא ימוט לעולם:

Psalm 15

A Psalm of David. *Hashem!*

Who may visit Your Tent? Who may reside in the Mount of Your Holiness?

[Who is worthy to visit there? [Who is worthy to reside there?]

- [1]. A person who walks uprightly [with integrity; *tamim* indicates wholeness].
- [2] A person who works righteously.
- [3] A person who speaks the truth [*even*] in his/her heart.
- [4] A person who is not used to defame others with his/her tongue [*ragal* means both, slander and habit].
- [5] A person who does not wrong his/her fellow.
- [6] A person who bring no disgrace to any of his/her family members.
- [7] A person in whose eyes the vile are contemptible;
- [8] And [conversely] honors those who fear Hashem.
- [9] A person who pledges, and [even] to his/her own harm, does not vary.
- [10] A person who does not lend his/her money on interest.
- [11] A person who does not take a bribe against the innocent.

Whoever does these [follows all or any of the above qualities] shall never falter.

הולך תמים – זה אברהם, דכתיב: [בראשית יז/א], [וירא י' אל אברהם, ויאמר אליו, אני אל שדי, התהלך לפני והיה תמים.

ופעל צדק – כגון אבא חלקיהו.

ודבר אמת בלבבו – כגון רב ספרא.

לא ירגל על לשנו – זה יעקב אבינו, דכתיב: [בראשית כז/יא-יב], [ויאמר יעקב אל דבקה אמו, הן

עָשׂוּ אֶחָי אִישׁ שָׁעַר וְאֶנְכִי אִישׁ חֶלְקוֹ, אוֹלֵי יְמוֹשְׁנֵי אָבִי וְהֵייתִי בְּעֵינָיו כְּמַתְעַתֵּעַ וְהִבֵּאתִי עָלַי קִלְלָה וְלֹא בִרְכָה! וַיִּגַּן וַתֹּאמֶר לוֹ אִמּוֹ עָלַי קִלְלַתְךָ בְּנִי, אֲךָ שָׁמַע בְּקִלְיִי וַיִּגַּן.

לֹא-עָשָׂה לְרַעְהוּ רָעָה – שְׁלֵא יִרְדַּ לְאוֹמְנוֹת חֲבִירוֹ.

וַחֲרָפָה לֹא-נָשָׂא עַל-קָרְבּוֹ – זֶה הַמִּקְרָב אֶת קְרֹבֵיו.

נְבוֹזָה בְּעֵינָיו נִמְאָס – זֶה חֹזְקִיהוּ הַמֶּלֶךְ, שְׂגִירֵר עֲצֻמוֹת אֲבִיו בַּמַּטָּה שֶׁל חֲבָלִים.

וְאֶת-יִרְאֵי יי יִכְבֵּד – זֶה יְהוֹשֻׁפֵט מֶלֶךְ יְהוּדָה, שֶׁבִשְׁעָה שֶׁהִיָּה רוֹאֵה תִלְמִיד חֶכֶם, הִיָּה עוֹמֵד מִכְּסֹא וּמִחֲבָקוֹ וּמִנְשָׁקוֹ וְקוֹרָא לוֹ: (אֲבִי אֲבִי) רַבִּי רַבִּי, מְרִי מְרִי.

נִשְׁבַּע לְהִרְעוֹ וְלֹא יָמַר: – כִּרְיִ יוֹחֲנָן, דַּאֲרִ יוֹחֲנָן: אֵהָא בַתְעֻנִית עַד שֶׁאֲבֵא לְבֵיתִי.

כְּסָפוֹ לֹא-נָתַן בְּנִשְׁךְ – אֲפִילוֹ בְּרַבִּית נִכְרִי.

וְשׁוֹחַד עַל-נְקִי לֹא-לָקַח – כְּגוֹן ר' יִשְׁמַעְאֵל בְּרִי יוֹסִי.

כְּתִיב: עָשָׂה אֱלֹהִים לֹא יְמוּט לְעוֹלָם, כִּשְׁהִיָּה רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַגִּיעַ לְמִקְרָא הַזֶּה הִיָּה בּוֹכָה, אִמֵּר: מֵאֵן דְּעֵבִיד לְהוֹ לְכוּלְהוּ הוּא דְלֹא יְמוּט, הָא חֲדָא מִיְנִיְהוּ יְמוּט! אִמְרוּ לִיָּה: מִי כְּתִיב עָשָׂה כָּל אֱלֹהִים? עָשָׂה אֱלֹהִים כְּתִיב, אֲפִילוֹ בַחֲדָא מִיְנִיְהוּ; דַּאִי לֹא תִימָא הִכִּי, כְּתִיב קִרָא אַחֲרִינָא: וַיִּקְרָא יח/כֹּד, אֱלֹהִים תִּשְׁמָאוּ בְּכָל-אֱלֹהִים, וְכִי בְּכָל-אֱלֹהִים נִשְׁמָאוּ הַגּוֹיִם אֲשֶׁר-אֲנִי מְשַׁלַּח מִפְּנֵיכֶם, הַתֵּם נִמִּי, הַנוֹגַע בְּכָל אֱלֹהִים הוּא דְמִשְׁמָא, בַּחֲדָא מִיְנִיְהוּ לֹא? אֵלֹהִים לֹא בְּאַחַת מִכָּל אֱלֹהִים, הִכָּא נִמִּי בְּאַחַת מִכָּל אֱלֹהִים.

רש"י מסכת מכות דף כד עמוד א

והעמידן על אחת עשרה – שבתחלה היו צדיקים והיו יכולים לקבל עול מצות הרבה אבל דורות האחרונים לא היו צדיקים כל כך ואם באו לשמור כולן אין לך אדם שזוכה ובא דוד והעמידן כו' כדי שיזכו אם יקיימו י"א מצות הללו וכן כל שעה דורות של מטה הולכין וממעטין אותן.

רב ספרא – בשאלתות דרב אחא (שאלתא לו) והכי הוה עובדא דרב ספרא היה לו חפץ אחד למכור ובא אדם אחד לפניו בשעה שהיה קורא ק"ש ואמר לו תן לי החפץ בכך וכך דמים ולא ענהו מפני שהיה קורא ק"ש כסבור זה שלא היה רוצה ליתנו בדמים הללו והוסיף אמר תנהו לי בכך יותר לאחר שסיים ק"ש אמר לו טול החפץ בדמים שאמרת בראשונה שבאותן דמים היה דעתי ליתנם לך.

(אף) לא רגל על לשונו [כו] – לא רצה לשקר מתחלה, שאמר אולי ימושני [אבין] אלא שאמו הכריחתו, ועל פי הדבור דכתיב עלי קללתך בני ומתרגמינן אלי אתאמר בנבואה ודלא ייתון לוויטיא עלך ברין.

וחרפה לא נשא על קרובו – לא סבל חרפת קרובו.

נבזה בעיניו נמאס – הנמאס להקב"ה נבזה הוא בעיניו של אדם, זה חזקיהו שנבזה היה בעיניו אביו שנמאס בעבודת כוכבים. שגירדו במטה של חבלים – גמרא היא ולא קרא.

ואפילו לנכרי – כדי שלא ימשוך ויבוא להלוות לישראל ברבית.

שוחד על נקי לא לקח – אפילו שוחד שהיה רשאי ליקח. כגון ישמעאל ברבי יוסי – שהיה אריסו מביא לו משלו [קודם זמנו] ולא רצה ליקח כדי להיות לו דיין.

תלמוד בבלי מסכת חולין דף צד עמוד ב

כי הא, דמר זוטרא בריה דרב נחמן הוה קאזיל מסיכרא לבי מחוזא, ורבא ורב ספרא הוו קא אתו לסיכרא, פגעו אהדדי, הוא סבר: לאפיה הוא דקאתו, אמר להו: למה להו לרבנן דטרוח ואתו כולי האי? א"ל רב ספרא: אנן לא הוה ידעינן דקאתי מר, אי הוה ידעינן – טפי הוה טרחינן; א"ל רבא: מ"ט אמרת ליה הכי, דאחלישתיה לדעתיה? א"ל: והא קא מטעינן ליה! איהו הוא דקא מטעי נפשיה.

תלמוד בבלי מסכת יבמות דף סג עמוד א

רב הוה קא מצערא ליה דביתהו, כי אמר לה עבידי לי טלופחי – עבדא ליה חימצי, חימצי – עבדא ליה טלופחי. כי גדל חייא בריה, אפיך לה. אמר ליה: איעליא לך אמך! אמר ליה: אנא הוא דקא אפיכנא לה. אמר ליה, היינו דקא אמרי אינשי: דנפיק מינך טעמא מלפך, את לא תעביד הכי, שנאמר: [ירמיהו ט/ד] למדו לשונם דבר שקר.

רש"י

חימצי – מין קטנית. אפיך לה – היה אומר האב לבנו אמור לאמך לעשות עדשים והוא אומר לה עשי חימצי והיא עושה עדשים. טעמא מלפך – פעמים שהבן מחכים את אביו אני היה לי לעשות כן. אבל אתה – דבר שקר הוא וכתוב למדו לשונם דבר שקר.

ירמיהו פרק ט

(ג) איש מרעהו השמר וְעַל כָּל אֶחָא אֶל תִּבְטְחוּ כִּי כָל אֶחָא עֲקוּב יַעֲקֹב וְכָל רֵעַ רֵכִיל יִהְיֶה:

(ד) וְאִישׁ בְּרֵעֵהוּ יִהְיֶה וְאִמְתָּ לֹא יִדְבְּרוּ לְמַדּוֹ לְשׁוֹנֵם דְּבַר שֶׁקֶר הָעוֹה נְלֹאוּ:

(ה) שְׁבִתְךָ בְּתוֹךְ מְרָמָה בְּמְרָמָה מֵאֲנִי דַעַת אוֹתִי נֹאֵם יֵיץ

ירמיהו פרק ה

(א) שׁוֹטְטוּ בְּחֻצוֹת יְרוּשָׁלַם וְרֹאוּ נָא וְדַעוּ וּבְקִשׁוּ בְּרַחוּבוֹתֶיהָ אִם תִּמְצְאוּ אִישׁ אִם יֵשׁ עֹשֶׂה מְשֻׁפֵּט מִבְּקֶשׁ אֲמוֹנָה וְאֶסְלַח לָהּ: